

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A katonák választójoga és az új nemzetiségi irány.

Ez a két esemény, az ellenzék akciója a választójog kiterjesztésére a fronton küzdő katonák javára és az új irányú nemzetiségi pártszervezkedés, ha egymástól függetlenül pattantak is ki az események kohójából, valójában mégis szoros nekszusban vannak egymással. Annnyira igaz ez, hogy a választói jog kiterjesztése nagy nemzeti érdekek kockáztatása nélkül meg sem volna valószínűsíthető, ha előbb a nemzetiségi pártok hivatalosan vallott politikai hitvallása az eddigigéltől a teljesen ellentétes irányban el nem tér.

A mai idők ennek a kérdésnek a taglalásánál sok tapintatra és körültekintésre köteleznek. Ennek a tudatában is utaltunk arra, hogy egy többnyelvű országban a választói jog kiterjesztésének a kulcsát szükségképen mindig azoknak a tömegeknek a magatartásában kell megtalálnunk, amelyek anyanyelvűül az állam nyelvétől különböző nyelvet beszélnek. A háború előtti nemzetiségi pártok hivatalosan vallott programja ez irányban semmi biztatót sem tartalmaz. Ezekből a programokból, ha egyáltalán kíváncsi dolog volna idejét mult

fossziliák felhánytorgatásával érzékenységet kelteni, súlyos invektivák volnának kiemelhetők az „ugynevezett magyar nemzeti állam-eszme” ellen irányuló agitáció jellemzésére. Maradjon *sub rosa* az is, hogy miféle megnyilatkozás beszél legfőltettebb nemzeti ideálunkról ezzel a kicsinyléssel. Ehelyett, hogy a teljes igazságot lássuk ebben a dologban, mindjárt állítsuk ide az érem másik oldalát: az a szörnyen rossz irányú agitáció, amelyre célzást tettünk, nemzetiségi népünk hazafiságát nem tudta aláásní, amiről éppen ellenségeink győződhetek meg legjobban a saját bőrükön szerzett tapasztalatok árán.

Lojálisan elismerve is ezt, mégis mikor egy széleskörű új választójog behozataláról van szó, nem szabad elfelejtenünk a háború előtti szinte megdöbbentő hibákat. Így figyelmeztetünk valamire. Ha egy állam katonailag a legkifogástalanabban állja is meg helyét, a törvényhozás és a polgári kormányzat terén még mindig súlyos nehézségekkel küzdhet, ha egy lelkiismeretlen agitáció az állam polgárait, akik fájilag ugy is távol állnak egymástól, egymás ellen igatja. Ez a lehetőség sokkal nagyobb egy olyan országban, ahol széleskörű választójog alapján ugyszólván mindenki be van vonva a politikai élet izgalmaiba. Hogy példára hivatkozzunk, amellyel szemben az ellen-

bizonyításnak még a lehetősége is elesik, sajnos, nyugat felé csak az ország határfolyóján kell áttekintenünk.

Ha ezek az észrevételeink helyesek, akkor viszont nem helyes érzelmi momentumokból kiindulva új jogot statuálni, amikor — mellesleg megjegyezve — az érvényben lévő tágabb körű választói jog sincs egy általános választás által gyakorlatilag kipróbálva. Ugy gondoljuk, az sem nélkülözne a politikai okosságot, ha előbb bevárnók, hogy az új nemzetiségi irány mivé forrja ki magát és ha nemzeti és állami szempontból méltányolható lesz, lesz-e elég ereje arra, hogy a háború előtti agitációt végkép és örökre elnémtsá. Türelemre és mérsékletre int az a körülmény is, hogy minderről csak a normális idők visszaálltával lehet igazában megbizonyosodni, mikor a sajtó és a politikai egyesületek majd ismét szabadon működhetnek. Ez az álláspont ugyanazt a *priuszt* foglalja magában, amelyre az általános választói jogért megindult küzdelmek idején azok a konzervatív férfiak jutottak, akik irodalmilag mélyedtek el a kérdés tanulmányozásában. Előbb *más* politika a nemzetiségi pártok részéről, azután *más* magyar nemzeti politika.

— hf. —

Hornig biboros halálára.

Árvább lett újra és szegényebb
Zarándok utján a világ.

Mely harci ösvényére fényt vet,
Kiolták egy tűzozlopát.
Meghalt a fejedelmi nagyság,
Elhunyt a farkkőlt biboros,
Hívei fájón megsiratták,
Mert veszteségük százszoros.

Hit és lelkek nagy pártfogója,
Szebb élet kedvelője volt,
Ott járt magasztos lobogója,
Hol munka és erény honolt.
Mint Krisztusát értő apostol
Szolgált itt örök ideált,
Üdvöt varázsoolt az aranyból,
Kézén az lelki kincsre vált.

Tudás, művészet szebb virányán
Virult számára égi kert,
Gyönyörre volt a földi pályán,
Ha itt segített, itt emelt.
A küzdő lélek birodalmán
Volt hő, hatalmas hadvezér,
Tudván, hogy akkor boldog utján,
Ha az igaz szent célhoz ér.

Pannoniusnak, nagy Birónak
Lelkével harcolt lángoló,
Hogy az egyháznak a ősi honnak
Viruljon údvé bájoló.

Nagy lelke fényét szerteszórta,
Fikárcsak millió kincseit,
Égő reménnyel, hogy a korra
S népére üdvös fényt derít.

Leáldozott a lelki nagyság
Mulandó napja már nekünk,
Sirjára hullt szívek zokogják,
Hogy mennyit kellett vesztünk.
De utjain tovább bevüljön
A lelki küzdelemkora,
Hogy lelki országnak derüljön
Hazánkban bajnal-bibora!

PAKSY GÁSPÁR.

Utépités.

A helybeli államépítészeti hivatal főnöke veszprém vármegye Közigazgatási Bizottságának legutóbbi ülésén utépitésre a következő előterjesztést tette.

Az állami jövedelmekből, illetve közterhekből befolyt adónak csak jelentéktelen része fordított az ipari- és gazdasági termékek szállításához szükséges közutak építésére és rendszeres fenntartására.

Ha a háború előtt nem lehetett a rendelkezésre álló pénzüsszegekből a közutakat fokozatosan kiépíteni és rendszeresen fenntartani, a háború után az előreláthatólag még kevésbé fog sikerülni.

Pedig a verseny minden téren szükségessé teszi, hogy ez eddigénél nagyobb költséggel előállított ipari és gazdasági termékek minél olcsóbban — vagy legalább is elfogadható áron —

szállíttassanak az év minden szakában a legközelebbi vasúti állomáshoz vagy a közeli nagyobb fogyasztási helyekre.

Hogy ez egyáltalán keresztülvihető legyen, kell az egyes községeket egymással és azokat a legközelebbi vasúti állomással összekötni.

Az erre szükséges költséget nem óhajtanám az utadó felemeléséből fedezni, mert bármivel is indokolnám ezt, az nagy ellenzésre találna különösen azoknál, kik igavonó állattal nem rendelkeznek, így az utak kiépítésénél nincsenek elsősorban érdekelve.

Ezért az imént említett közutak fokozatos kiépítésére és mindenkor fenntartására a következőket ajánlom:

Ha már az állami egyenesadó után kivetett 10 %-os törvényhatósági utadóval a vármegye minden adófizetője a főforgalmu s az egész vármegye, forgalmát szolgáló törvényhatósági utak összes kiadásaihoz hozzájárult, méltányos, hogy csak a helyi érdeket érintő utak építési- és fenntartási költségeit azok viseljék, akik ezen utakat majdnem kizárólag használják és akinek igazi érdeke, hogy az általuk nap-nap mellett használt utakat jókarban tartva, azokon minél nagyobb rakományt legyenek képesek igavonó állataikkal lehető kimelésével az év minden szakában szállítani.

Javaslatom volna tehát, hogy ezen utak építésére és fenntartására szükséges összeg az állam és törvényhatóság által nyújtott segély mellett az igavonó állatok tulajdonosai által fizetessék. Kérdés azonban, hogy a 10 %-os törvényhatósági utadó mellett az igavonó állatok tulajdonosai megterhelhetők-e ezzel a költséggel, arányban van-e az a teherviselő képességükkel és hogy rájuk egy méltányos kulcs szerinti kivetett összeg elegendő lesz-e

HIVATALOS RÉSZ.

Dispositio. Bugledics János somlósöllősi és Stirling János zalamerényei káplánok kölcsönösen áthelyeztettek. Az utóbbi a harctéri szolgálatot teljesítő lelkész távollétében a plébánia lelki ügyeinek ideiglenes vezetésével is megbízott.

Tanítói kinevezések. Heymann Irén Zalaszentőrádi, Lehmann Maria Vörse, Vegele Erzsébet Berhidára, Boromisszáné Perger Lujza Balatonhenyében, Leitner István Vindornafokra, Pölöskei József Vindornyalakra, Szentgyörgyi József Szentimrefalvára, Pilz Erzsébet Balatonrendre tanítókká, illetve kántortanítókká kinevezettek.

Pályázat. A zalaszentlősi plébániához tartozó Gyülekező filiális község róm. kath. iskolásként lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szobás lakás, mellékhelyiségek. 813 □-öl ház, 1 kat. hold és 1025 □-öl szántóföld, 1325 □-öl rét. Párber buza és rozs, 2 öl tűzifa házhoz szállítva, 20 kéznapszám, mustkollektá, lélekpenz, stóla és 127-50 kor. községi segély összegében 391-39 kor. Ehhez a XVI. t. c. értelmében a működési éveknél megfelelő államsegély. Pályázhatnak kántoriak, litániák, temetési végzésre képesített tanítónők is. A pályázati határidő március 1. A választás napja március 4. A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni és az egyházmegyei „Gondviselés” segélyegyletbe belépni. — Keilöns felszerelt kérvények Plébánia-hivatal Zalaszentlősi címre küldendők.

Pályázat. A nemestördecimzi (Zalan.) róm. kath. iskolások egy megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Határidő február 24. — Fizetése díjszabás szerint. Az iskolások.

Pályázat. A zalaszentlősi négy tanerős róm. kath. iskolánál a 4-ik számú osztálytanítói állásra pályázat hirdet. Fizetése: a községtől 100 kor., kertiletmény fejében 20 kor., lakber 240 kor., a többi államsegély. Kötelessége a „Gondviselés” című nyugdíjalapba belépni. Egyéb kötelességei a díjlevélben foglaltaknak. Kérvények február 25-ig az iskolások elnökeihez küldendők. Férfitanítók előnyben részesülnek.

Pályázat. A lajoskomáromi r. kath. iskolások kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: kétszobás lakás mellékhelyiségekkel és kerttel, 15 kis hold szántóföld, ebből 8 1/2 holdat a hitközség munkál. Lélekpenz és papnéz címén 104 kor. Párbergabona buza és rozs 80 par után. Stóla 16 kor. A többi államsegélyből. Tannyelv magyar, egyházi ének magyar és német. Kötelessége: összes kántoriak, beleértve a szokások hétköznapi orgonálást is végzése és a hatosztályú osztálytan vegyes és ismétlő tankötelesek tanítása és az egyházmegyei nyugdíjegyesület tagjává lenni. Személyes megjelenés próbaéneklet miatt megkívántatik, de az utókötség nem térítetik meg. Pályázati határidő február hó 28. Kérvények a lajoskomáromi lelkész hivatalához küldendők.

ezen utak építési és fentartási költségeinek fedezésére?

Az alábbiakban részletezett számítás szerint az igazonó állat tulajdonosa ezen költségek fedezésére évenként igazonó állattaljakkal két napi napszámot teljesítene, melynek fele (vagyis egy napszám) minden vármegyében külön-külön az illető vidéken szokások napszám árral készpénzben volna megváltandó.

Ez nem olyan teher, melyet a legszegényebb, de mégis némi vagyonnal vagy legalább is igazonó állattal rendelkező egyén meg ne fizethetne, vagy le nem szolgálna annak az utnak a javítására, melyet használ.

Ez igazán csak kis áldozat és nem adó, melyet a jószágát szerető gazda igazonó állatjának kímélésére az év 365 napjából arra szentel, hogy környékbeli utjai jó karba helyezettessenek.

Az egyfogatú igás napszámot átlag 6 kor. val számítva a javaslathoz hozott 2 napszám értéke 38.620 igás után 15 év alatt az összesen 6.256.440 korona volna.

Ezzel szemben az államépítészeti hivatal által összeállított kimutatás adatai szerint 33.487 km. új közút építésére 15 éven át összesen szükséglet 6.194.892 korona lenne, mely az előbbiekben megállapított bevételek fedezetet talál.

Ezek volna az alapelvek, melyeket a közúti forgalom jogos igényeinek kielégítése mellett a közutak jövő kiépítésénél szem előtt tartani vélek.

Molterer János, kir. műszaki tanácsos.

Bibornok-püspökünk temetése.

Február 13-a kegyeletes nap lesz városunk és az egyházmegye történetében. Nyugalomra helyeztük a Főpásztort, akinek a ritka kegyet adta meg a Gondviselés, hogy majd harminc éven át vezette a rá bízott lelkeket. Megtért a halálba. A mindennapi felülmúló egyénisége eltűnt közülünk. A hirtelen meglepetésből felocsudva mindjobban érezzük az űrt, melyet távozásával maga után hagyott. Magával vitte tudományszeretetét és áldozatkészségét. Elmele, fölényes, szelleműs gondolatai nem világítanak előttünk. Nem szeretett fitogtatni külső, belső értékeit s mi mégis érezzük, hogy az egyház Magyarországon egyik nagy fiát gyászolja benne. A Károly-kápolna kriptája nagy stílusú embert, nemes szívet, igazi főpapot fogadott magába. Sorainkból ha távozott is, emléke közöttünk él.

Nyugalomra helyezéséről s a temetéssel kapcsolatos egyéb körülményekről következő soraink számolnak be:

A királyi pár részvéte.

Már jeleztük, hogy IV. Károly király kabinet-irodája útján fejezte ki részvétét a káptalan előtt. A király rendkívül megleghangu részvétsürgönyének ez a szövege:

„Ő császári és apostoli királyi felsége belső megilletődéssel értesült báró Hornig Károly bibornok, veszprémi püspök úr ő eminenciájának hirtelen bekövetkezett elhunytáról, akiben a trón hű támaszát, az egyház kimagasló főpásztorát és a tudomány kiváló munkását veszítette. Őfelsége a székeskáptalannak legkegyesebben részvétét méltóztatik kifejezni.

Legfelsőbb parancsra: Nagy báró.

Zita királyné részvétsürgönyének ez a szövege:

A császárné és királyné őfelsége mély megilletődéssel vette kancellárjának, főmagasságu dr. Hornig Károly báró bibornok urnak, érdeműs megyepüspökünknek váratlan elhunytát hírt és engem legkegyelmesebben megbízni méltóztatott, hogy a főtiszteendő káptalannak ez alkalomból legmélegebb őszinte részvétét tolmácsoljam.

Gróf Esterházy Sándor főudvarmester.

A király képviselőjének megérkezése.

Amint jelezve volt, reggel nyolc órákor érkezett városunkba a király képviselője, Frigyes főherceg udvari külön vonaton. Az állomáson a székesegyházi káptalan nevében Rada István dr. prelátus-kanonok fogadta. Az üdvözlések befejezése után a püspöki palotába hajtatott, ahol a számára fentartott lakosztályban szállt meg. Megérkezése után fogadta Radványi Viktor dr. püspöki titkár, akitől behatóan tudakozódott ő Eminenciájának hirtelen elhunytáról.

A beszentelés.

Kilenc órákor lehozták a koporsót a püspöki palota kápolnájából és a kapu előtt levő kátafalra helyezték. Az épület környékét ekkor már ellepte a városból felzónálott nagyszámú közönség.

Pontban 9 órákor megindult a székesegyházból a püspöki palotába a szerzetes- és világi papság, majd a temetési szertartást végző dr. Rédey Gyula nagyprepost, káptalani helynök is megérkezik, akinek dr. Radványi Viktor püspöki titkár, Lukács József egyetemi tanár, dr. Kiss György theol. tanár, Felki Viktor és Zárczaky Viktor eszperesek, Rumi István plébános, Szabó Sándor hitoktató és Kovács József káplán segítettek. A koporsó körül a püspöki uradalom érdekesi álltak, míg az egyházi kórus a kapu alatt foglalta el helyét. A káptalani helynök nyomban megérkezése után megkezdte a halotti szertartást.

A „Venite exultemus” zsoltár bánatos dalilamát visszaverik a kanonoki épületek falai s a közönség megilletődve hallgatja. Így történik meg a koporsó beszentelése, mely után a székesegyházi énekek énekelt sok gonddal begyakorolt gyászének.

A rekviem.

Mig a püspöki palotában a beszentelés szertartása folyt, a küldöttségek és a temetésre ideérkezett dignitáriusok elfoglalták a templomban részükre fentartott helyeiket. Itt foglalt helyet a vármegye, a város, a katonaság s a helybeli hivatalok küldöttsége is. A beszentelés végzetével harangzúgás között indult a menet a püspöki palotából a székesegyház főbejáratahoz. Elhaladt a növendékpapság, őket követte a szerzetes- és világi papság karingben, a káptalani helynök asszisztenciája, majd a rendjelvivők haladatt közvetlenül a koporsó előtt. A menetet a nem karinges papság és a közönség zárta be. A székesegyházba megérkezve a szentélyben már elkészített kátafalra helyezték a koporsót. A koporsón az elhunyt főpap jelvényei nyertek elhelyezést, míg a koporsó előtt rendjelei voltak láthatók. A koporsó elhelyezése után a templom oldalbejárójához vonult az asszisztencia, a biboros-hercegprimás fogadtatására. Ennek az asszisztenciának tagjai voltak: Rott Nándor, Rada István, Kúuzli Dezső prelátus-kanonokok, Nemes Antal c. püspök, Klauz György apat-kanonok, Leopold Antal hercegprimási irodagizgató, Radványi Viktor püspöki titkár, Fáter István, Méhes Kálmán plébánosok, Beóthy István, Hossz József theológiai tanárok, Sárközy Lajos spiritalis, Lóber Miklós prefekius és Lukács Imre karkáplán.

Az asszisztencia fogadta a biboros-hercegprimást, aki szenteltvízzel meghintve magát, a templom ajtajában várta meg a király képviselőjét, aki a püspöki palotából érkezett a templomba. A hercegprimás átnyújtotta a király képviselőjének a szenteltvizhintőt, mire mindannyian halotti csendben a templom szentélyébe vonultak, ahol a király képviselője elfoglalta az evangélium oldalán számára elkészített trónt, a hercegprimás pedig magára öltötte a feketeszínű miseruhát és asszisztenciájával a főoltárhoz vonult, ahol kezdetét vette a rekviem.

A Libera.

A rekviem elvégzése után Csérnoch János hercegprimás egész segédletével a szentély baloldalon felállított trónushoz vonult s fekete vecsernyepalástot öltött magára. Ugyanekkor a koporsó négy sarkán Várady L. Árpád kalocsai érsek, Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, gróf Mikes János szombathelyi püspök és Hajdu Tibor pannonhalmi főpát foglalták el helyeiket fekete ornátusban. A solemnis Libera következett ezután, melynek végzetével az őt főpap megadta az elhunytak a főpapak temetésén szokások és az egyház által előírt abszolúciót, azaz ünnepélyes könyörgést mondott a megholt lelki üdvéért. Utóljára a hercegprimás esdette le a megholtat Isten irgalmát. Az ünnepélyes imádság elmondása után levette az egyházi ruhákat s az oldalbejáróhoz ment, ahova az egész asszisztencia elkísérte. Itt fogadta a templomból távozó Frigyes főherceget, aki után maga is elhagyta a székesegyházat. Ezzel egyidejűleg kialakult a temetési menet és megkezdődött a tulajdonképeni

temetés.

melyet Rédey Gyula káptalani helynök végzett. A menetben elől az iskolák ifjusága haladt zászlók alatt, előbb a lányok, majd a fiúk. Utánuk következtek a zászlók alatt kivonult egyesületek küldöttsége, majd a fából készült sírkészlet vívjó, akiket a női és férfi szerzetesek és a papság tagjai követtek. A menetben ezután a ceremonárius haladt, majd két gyertyavívó egyházi férfi, akik után a növendékpapság és a világi papság haladt karingben, égő gyertyákkal. Az asszisztenciát nyomon követték a rendjelvivők, majd a koszorú kocsi, utána a hatlovas pompás gyászkocsi.

A kocsit közvetlenül Prohászka Ottokár, gróf Mikes János és Fesler Antal püspökök kísérték, mögöttük a püspöki uradalom tisztjei, a vidéki és helybeli küldöttségek rang szerint és a hosszú menetet bezárták a helybeli urak és hölgyek, a közönség és kocsik hosszú sora. A temetési menet a székesegyház főbejárójától a Károly templomig vezető uton haladt végig.

A Károly-templom terét övező rácsozaton kívül helyezkedett el a tanuló ifjuság, míg a kerítésen belül első templomtéren a zászlók alatt kivonult egyesületi küldöttségek nyertek elhelyezést. A szűk templomba csupán a szerzetes és világi papság az asszisztencia s a küldöttségek nyertek bebozást. Itt meggyeszei beszentelte a halottat dr. Rédey Gyula nagyprepost s a szertartás végzetével a kriptába helyezték el a koporsót. A szer-

tartás és temetés megtörténte után a menet szíjjel-
szólt, a székesgyházban pedig kezdetét vette a
főpapi temetések után szokások „Gloriosum”-
ünnepe, amelyet *Fetser* Antal győri püspök
pontifikált, akinek *Engelhardt* Ferenc tanítónőképző-
intézetét igazgató, *Perényi* Antal veszprémi kanonok,
Ley József prépost-plebános, dr. *Ragats* János
püspöki titkár, *Imrek* György tanfelügyelőségi fog-
almazó, *Gutheil* Jenő dr. theol. tanár és a pap-
növendékek segítettek a misében.

Tiszteltetés a hercegprimásnál.

A temetési szertartás végeztével a veszprémi
székeskáptalan tagjai tisztelgtek Csernoch János
bíboros hercegprimásnál és a megjelent püspök-
köknél és megköszönték nekik, hogy Veszprémbe
fáradtak és öminenciája temetésén résztvettek. A
hercegprimás, a kultuszminiszter és a vidéki ven-
dégek a délutáni vonattal utaztak el Veszprémből.

Még a délelőtti folyamán elutazott városunkból
Frigyes főherceg, tábornagy, a király képviselője.

Koszorúk.

A ravatalra sokan helyeztek koszorút. Közülük
a következőket tudtuk feljegyezni: a m. kir. kor-
mány, az országgyűlés főrendiháza, a Pázmány
Egyesület és Szt. István Akadémia nevében *Rada*
István dr., praelátus kanonok, *Riesner*-család,
Nikoladoni család, özv. *Hornig* Vilmosné, a M.
Tud. Akadémia, az udvari papok, özv. *Rainpredt*
Antalné, püspökségi gazdatisztek, dr. *Csete* Antal,
Veszprém város, Sümeg község képviselőtestülete,
gróf *Jankovich-Bésán* Endréné a veszprémi oltár-
egylet elnöknője.

A temetésen megjelentek.

A bíboros megyéspüspök temetésén jelen volt
Ő Felsége a király képviselőiben *Frigyes* főherceg
Ő Fensége, gróf *Herberstein* Herbert tábornok had-
segéd és *Kern* százados kíséretében.

A főpapi kar tagjai közül *Csernoch* János dr.
bíbornok-hercegprimás, *Váradt* L. Árpád dr. kalocsai
érsek, *Pronaszka* Ottókar dr. székesfehérvári, *Fetser*
Antal győri, *Mikes* János gróf szombathelyi megyes
püspökök, *Hajdu* Tibor dr. pannonhalmi főpapi és
Békefi Remig dr. zirci apát, aki egyébként a Magy.
Tud. Akadémiát is képviselte. A bécsi nuncius
Msgr. *Klemens Micara* dr. pápai kamarás uditore
és *Don Mario Boehm* a nuncius magánutikára
képviseleték.

A kormány képviselőiben *Jankovich* Béla dr.
vallás- és közoktatásügyi miniszter jelent meg
Kardcsanyi miniszteri titkár kíséretében. Az ország-
gyűlési neppártot *Szmrecsányi* György országgy.
képviselő, a kath. népszövetséget *Zsemberi* István országgy.
képviselő, elnök képviselte. Jelen voltak továbbá
a püspöki uradalomnak tisztjei teljes számban
Schmidt Lajos kormányzó vezetése alatt.

Az esztergomi főszékeskáptalant *Rott* Nándor
dr. praelátus kanonok, a székesfehérvári *Klaucz*
György dr. apátkanonok és *Magdics* István kanonok,
a szombathelyi káptalant *Boda* János dr.
kanonok, püspöki irodaigazgató képviseltek. A hit-
tudományi kar részéről *Lukcsics* József dr. egyet-
emi ny. r. tanár jelent meg.

Jelen voltak továbbá a közelebbi egyházmegye-
gyek részéről *Nemes* Antal dr. c. püspök, budavári
plebános, *Viszota* Gyula dr. kanonok, *Lepold* Antal
dr. primási irodaigazgató, *Révay* Tibor dr. érseki titkár,
Ragacs János dr. irodaigazgató, *Horváth* Károly
dr. főpapi titkár és *Ilia* Antal karakóli plebános.

A praemontrei rend keszthelyi főgimnáziumát
Berkes Ottó igazgató és *Papp* László főgimn. tanár
képviseleték. A zirci ciszterciata rendből *Szentes*
Anzelm zirci prior, *Prácsér* Albert bakonyinai
esperes, *Magyarász* Ferenc dr. zirci, *Czapardi* László
dr. kőszberendi, *Csoknyai* Zsigmond borzavári
plebánosok jelentek meg. Szent Ferenc rendjét
Mátrai Bernardin székesfehérvári házfőnök és *Bécsi*
Vazul nagykanizsai hitoktató, továbbá a veszprémi
konvent tagjai képviseltek.

Jelen volt a helybeli piarista főgimnázium
teljes tanári kara *Laczko* Dezső igazgatóval élén;
nemkülönböztetve az angoliskasszonyok, az irgalmas
nővérek, az állami polg. és kereskedelmi iskola
tanári kara, élükön az igazgatóval s a helybeli kath.
népiskola tanító-testülete. Kivonultak az összes
helybeli tanítónőképző növendékei is.

A gyászoló székeskáptalan s a helybeli papság
teljes számban vett részt a gyászszertartáson. Nagy
számban jelent meg a vidéki lelkészekből papság
is, kiknek sorából sikerült feljegyezni a következő-
kat: *Dunst* Ferenc dr. Keszthelyről, *Ley* József
Tapolcáról, *Léránth* Antal Ósiból, *Méhes* Kálmán
Kiskomáromból, *Gerstner* Ignác Pápateszéről,

Zárjeczky Viktor Balatonszabadiról, *Szántó* László
Somogyásomból, *Lendvay* Béla Bakonyzent-
lászlóról, *Kiss*-Pis Sümegről, *Schlakker* Károly
Mezőkomáromból, *Kéri* Gyula Szentbékálláról,
Zimmert József dr. Kaposvárról, *Alasz* Miklós
Ugodból, *Zöld* István Szentgálról, *Kéri* Elek Attalá-
ról, *Németh* Gábor Nagyvácsnyóól, *Strausz* Antal
Zalamerenyéről, *Antal* Lajos Somlóvásárhelyről,
Gyöngyösi Imre Vörösbényről, *Fatér* István dr.
Várpalotáról, *Krizsek* Alajos Szentkirályszabadjáról,
Hotwagner Pál Ajkarendekről, *Szammer* Ignác
Mosdósról, *Czónár* József Lajoskomáromból, *Deb-
reczeni* Gyula Lesencetomajról, *Felkl* Viktor Kis-
lődről, *Rumi* István Marcaliból, *Somlai* Ambrus
Városlódról, *Padányi* Sándor Felsőősről, *Stagl*
Ernő Halimbáról, *Kiss* György Keneséről, *Nagy*
Jenő Lovászpátonáról, *Köszeghy* Antal Tapolcáról,
Baumann János Városlódról.

Részvétnyilatkozatok.

Azokon kívül, akikről a mult számunkban
hírt adtunk, részvétnyilatkozatot küldtek még:

31. honv. gyalogezred nevében *Nagy* László
őrnagy, *Weidner* *Diesel* Ernő ezredes a veszprémi
tisztikar nevében, Központi Papnévelde előlj. Buda-
pest, *László* Mihály országgy. képviselő, báró *Wallasics*
Gyula, Somogyvármegye közönsége nevében az
alispán, *Csiszár* János Bécs. Kegyes Tanítórén-
diek Tartományi Főnöke, *Kohl* Medárd, -Bjelik
Imre tábori püspök, Szombathelyi Káptalan, báró
Szalay Imre, *Bathydny* herceg és hercegné, pápai
Földmives Iskola, pápai Irgalmas Rendház, Orsz.
Pázmány Egyesület, Magyar Tudományos Aka-
démia Igazgatósága, *Nemes* Antal, báró *Jósika*
Sámuel főrendiházi elnök, gróf *Széchenyi* Miklós
Nagyvárad, *Néger* Adolf, *Klaucz* György és *Magdics*
József székesfehérvári kanonokok, *Heger* Alajos
Wien, *Ferenc Szalvator* főherceg, báró *Rosznér*
Ervin miniszter, *Bécsy* Márton hittanár, gróf *Palla-
vincini* Edéné, Somogyvári Esperesi Kerület, Sümeg
város közönsége, gróf *Széchenyi* Andor Pál, Kath.
tanügyi tanács nevében *Gieswein* Sándor és *Ember*
Károly, gróf *Zichy* Ödön, *Halbik* Ciprián, *Zsembery*
István, *Huber* Gyula barcsi apát, Keszthelyi Rano-
ler Intézet, dr. *Csonka* a Kaposvári Kath. Kör
nevében, gróf *Széchenyi* Miklós magyarországi
udvarnagy, Szent István akadémia nevében *Reiner*
főtitkár, dr. *Kovács* Gyula miniszteri tanácsos,
gróf *Jankovich-Bésán* Endre a Kath. Népszövetség
veszprémmegyei szervezete nevében, gróf *Jankovich-
Bésán* Endre és neje, *Való* Simon praelátus kano-
nok, dr. *Békefi* Remig a ciszterci-rend nevében,
Körmeny főszolgabíró, *Miklósi* István hajdudorogi
püspök, *Hoffer* Armin dr. főrabbi, Igali Esperesi
Kerület, *Horváth* Lajos felsőőrsi prépost, *Kamerer*
Ernő dr. és neje, *Franciscus* Norbert dr. bakony-
béli apát, *Blaszjevsky* Ferenc egri kanonok,
Bartha Lajos tábornok, *Fiáth* Pál és Miklós, *Seidl*
Ernő burg plebános Bécs, *Bauer* Antal zágrábi
érsek, Marczali Kath. Legényegylet, *Buttykay* Antal
Szt. Ferenc-rendi tartományi főnök, *Valfré di Brusó*
Nuncius, Marczali hitközség, *Somssich* Béla és
neje, *Boromissza* Tibor szalmári püspök, Pécsi
Székeskáptalan, *Rácz* Ferenc tb. kanonok, a Magy.
Általános Hitelbank, *Velics* László S. J., özv. ör-
gróf *Pallavicini* Edéné, a veszprém egyházmegyéi
r. kath. Tanítóegyesület, *Hódossy* Lajos a győri
kir. ítélőtábla elnöke, báró *Brandenstein* Albert
őrnagy, *Szemecz* Emil, *Takács* József k. r. kor-
mánysegéd, P. *Medveczy* Medárd, a Szentföld
kommisszáriusa, *Balogh* Jenő igazságügyminiszter,
Hertelendy Ferenc főrendiházi tag, kiskomáromi
esperesi kerület, *Aigner* műépítészeti irodája, *Tom-
csányi* Lajos S. J., Tapolca község képviselőtes-
tülete, Mgr. *Kobilha* Oimútz, dr. *Bitta* Dezső ny.
egyetemi tanár, *Harkányi* kereskedelmi miniszter,
Magyari Pál nagybecskereki apátplebános, a pápai
bencés tanári kar, a pápai Kath. Kör., *Majláth*
Gusztáv erdélyi püspök, Zala vármegye Tör-
vényhatósági Bizottsága, *Viasz* Ferenc járási fő-
szolgabíró, *Takács* Menyhért jászóli prépost, Zala-
csány, Bókahaza Tilaj és Hosszafalu előjárósága és
tanítótestülete, báró *Forster* Gyula, *Piffli* Gyula bi-
bornok-érsek, Nagykanizsa város közönsége, gróf
Bathydny Zalacsány, *Bálds* Béla főispán, a nyitrai
káptalan, az isteni szeretet lányainak bécsi háza,
Pápa város közönsége, dr. *Frentin* Valér lugosi
püspök, *Mautner* Vilmos győri állomásfőnök, *Vajda*
János apát, *Bartha* Lajos tábornok, *Grósz* Emil
egy. tanár, *Weltersheimb* grófné *Farkas* Ist-
ván főszolgabíró Sümeg, *Molnár* Viktor ny. állam-
titkár, báró *Jeszenszky* Gábor prépost kanonok, dr.
Koperniczky Ferenc pozsonyi prépost, dr. *Mihályfi*
Akos egyet. rektor, A bpesti tud. egyet. hitudo-

mányi kara. *Molterer* János kir. műszaki tanácsos,
Szt. István-Társulat, zirci ciszt. konvent, dr. *Zuber*
György ezredorvos, *Bauer* Antal v. orszgy. kép-
viselő, *Breznay* Béla praelátus, ny. egyet. tanár.

A veszprémi áll. polgári fiúiskola háborus helyzete.

A katonai parancsnokság mindjárt a háboru
első évében lefoglalta a tartalékkórház céljaira
a helybeli áll. polgári fiúiskola épületét. Azóta ez
az iskola a vár-utcai régi iparostanonciskolai épü-
letben szenved kiállításait, győtelmeit.

Épen egy éve pedig, hogy a pozsonyi had-
testparancsnokság arról értesítette Veszprém vár-
megye kir. tanfelügyelőségét, hogy mihielyt elkészül
a jutasi katonai kórház, használatba veszik, s a polgári
iskola épületét visszakapja. Ennek dacára az az
értesítés érkezett az utóbbi napokban a vármegyei
kir. tanfelügyelőséghez legújabb felterjesztésére,
hogy a katonai parancsnokság nem nélkülözheti
az állami polgári iskola épületét — holott úgy
halljuk, hogy a jutasi kórházban csak néhány
beteg van, az állami épületben levő tartalékkórház-
ban is alig ápolnak egyet-kettőt. Ha igaz ez, nem
tudjuk mi lehet az oka annak, hogy az állami
épületet ki nem ürítik.

A városi közgyűlésen is felvetődött az áll.
polgári fiúiskola mai helyzete, ott azonban az a
kijelentés hangzott el, hogy az iskola helyzete
nem is olyan vizsgálatlan. Lassuk hát csak!

Az ablakok fája kirohadt, a szárnyak sarkai
inognak-binognak benne, veszedelem őket kinyitni,
mert igen könnyen szárnyra kelnek, lerepülnek a
járó-kelők fejére. Az ajtók rozogák, épen a napok-
ban vált el egyik a sarkától, mert a fája már nem
tartja a korhadtságtól. Ilyen körülmények közt alig
lehet szellőztetni. Pedig ugyancsak elkelve a szel-
lőztetés, mert a tantermek zsufolva vannak,
annyi a tanuló. Másrészt a tantermek ajtóit előtt
levő nyitott árnyékszékek is befertőzik ajtó nyi-
táskor az osztályoknak különben sem tiszta leve-
gőjét, mert tudni kell, hogy nyitott folyosó van
a tantermek ajtóit előtt. De idő sincs a szellőz-
tetésre.

Ugyanis a tanítás céljaira 3 tanterem van
az iskola 6 osztálya számára, ezért 3—3 osztály
váltakozva jön tanításra. A tanulók száma 280,
így tehát 140 tanuló van egyszerre a 3 tanterem-
ben. Minthogy pedig az épületben levő kis ud-
varon alig fer el 50 gyermek, vagyis egy osztály
tanulósága, világos ebből, hogy az órákői szü-
netekben kénytelen az udvaron el nem férő tanu-
lóság a tantermekben szorongni. A délelőtti
tanítás déli 1 óráig tart. Alig hogy e csoport tanu-
lói eltávoznak, már megjelenik a délutáni cso-
port. Tehát sem sörpésre, sem szellőztetésre való
idő nincs. A kellő szellőztetés hiánya s az osztá-
lyok zsufoltsága okozza, hozzávéve a folyosó
felől betóduló bűzt, hogy a tantermek levegője,
dacára az ablakok rozoga voltának, állandóan
rossz, romlott, úgy hogy dél felé valósággal tűr-
hetetlen az állapot. Ehez járul, hogy a tantermek
a folytonos fűtés dacára hidegek, mert a meleget
a rossz ablakok átbotcsátják.

Nyáron a hideg tantermek helyett poros tan-
termekben van részünk, mert a padlók legalább
is 100 évesek s így a por a tanulók be- és ki-
járásakor alaposan jelentkezik. Van tehát részünk
porban, hidegben, bűzben, huzatban bőven. Ilyen
körülmények közt töltönek a 10—14 éves fiúk
egy húzamban 5 órát friss levegő nélkül a mostani
helyiségben. Vajon nem veszedelmes a zsenge
koru gyermekek egészségére? Nem szívják-e ma-
gukba a tüdővész csírait?

Fáradjon el csak bárki is egy tanítási napon
hozzánk és legyen ott reggel 8 óratól déli 1 óráig,
délután 2 óratól 4-ig, majd meggyőződhetik, hogy
nagyon is vizsgálatlan a helyzetünk, sőt vesze-
delmesen siralmas.

Ebben a helyiségben szenvednek a tanulók
már 3 éve a mostoha élelmészeti viszonyok közt
amugy is meggyengült szervezetükkel. Valóságos
csoda, hogy még valami járványos betegség ki
nem tört rájuk. Ugy látszik, csak ez fog kisza-
badítani bennünket e pokolból.

Ilyen az egészségügyi helyzet ebben az épü-
letben. De annak, hogy már 3 éve nélkülözünk
kell saját helyiségünket, melyen járó hatása van
a tanulók nevelésének és oktatásának ügyére is.
Hisz a környezet, maga a helyiség is nevelően hat
lelkünkre. Szívesebben tartózkodunk kellemes, jó
levegőjű, megfelelően berendezett szobákban, örö-

mestebb járunk el ilyen helyre, készségebben dolgozunk egy ily helyiségben.

Ezenkívül helyiség hiánya miatt, mert nincs hova tennünk, teljesen hijjával vagyunk a sikeres tanításhoz megkiváncsi szemlélő eszközöknek. Tanítunk természetrajzt szemlélő képek nélkül, természetant kísérletek bemutatása nélkül, egyes tantárgyak törvényes óra számát le kellett szállítanunk, nem taníthatunk éneket, testgyakorlást, nincs ifjúsági könyvtárunk. Elképzelhető, mily kezserves a helyzete a természettudományi tárgyak tanáranak, amikor szemlélő eszközök nélkül kell tanítania. Hogyan tudja a tanulók figyelmét, érdeklődését feleltetni. Hisz tudjuk, hogy a leg-egyszerűbb kép, a legkezdetelebb természet-tani kísérlet is sokszor többet ér a jó szóbeli magyarázatnál is kisebb tanulók tanításában.

Az ének, a testgyakorlás tanításának a testi szervezet erősítésén kívül még jelentékeny nevelő hatása is van a tanuló ifjúság lelkeire. Vajjon nem kelt-e a dal emlékeket, nem fakaszt-e örömet, bánatot, lelkesedést. Nem hat-e a dal tartalmával az értelemre — ki merné ezt tagadni. Vajjon a helyes irányú testgyakorlásnak nincs-e fegyverező ereje, a rendgyakorlatok nem hatnak-e az akaratra, nem készítnek-e engedelmisségre, nem fokozza-e az ugrás az izomerőt, a szertorna az önbizalmat, nem ebreszti-e fel a tanulók lelkében a bajtársasság érzelmét?

Ezek mind oly kérdések, amelyekre csak igennel felelhetünk. És sajnos, a mi tanulóink már 3 éve nem élvezik az éneklésnek és testgyakorlásnak nemes érzelmi fejlesztő hatását. Így vagyunk az ifjúsági könyvtárral is. Mindenki tapasztalhatja önön magán, hogy a szépirodalmi olvasmányok nemcsak kellemes szórakozást nyújtanak, hanem nemesítőleg hatnak érzelmeinkre és erkölcsünkre is.

Az iskolának ugyszólván az egyedüli nevelő eszköze a szorosan vett iskolai olvasmányokon kívül az ifjúsági könyvtár műve. De emellett, hogy ezek az olvasmányok nemesítik a tanuló ifjú szívét, lelkit erkölcsi igazságok feltüntetésével, nemes életcélokért folyó küzdelmek elmondásával, nagyon hozzájárulnak a szokásos gyarapításához, a gondolatok helyes és szép kifejezésének készségéhez, sőt az irodalmi tudást is előmozdítja.

Fájó szívvel kell már 3 év óta tapasztalunk az ifjúsági könyvtár hiányának káros hatását nagyobb tanítványaink előadásában és írásbeli dolgozataik megfogalmazásában.

A vázlatosan elmondottak szerint tanuló ifjúságunk a 3 év alatt oly kár szenvedett testi és lelkiben, oly elmaradottság érte őt nevelésében és oktatásában, mely kihatással lesz egész életére, amit talán soha nem pótolhat, soha jóvá nem tehet. Kit ér ezért a felelősség? Vajha útne márc a megváltás órája.

Gröff József,
az áll. polg. isk. tanára.

H I R E K.

— **Káptalani helynök.** A püspöki szék megüresedésével az egyházmegye kormányzásának joga a székesegyházi káptalanra szállt át, aki a kebeléből választott helynök útján gyakorolja ezt a jogát. A veszprémi székesegyházi káptalan külön e célra tartott ülésén dr. Rédey Gyula nagyréprepostot egyhangulag megválasztotta e tisztségre. Ugyanezen a gyűlésen a püspöki szék betöltéséig a püspöki javak gondnokaként a maga kebeléből Rada István dr. prelátnak-kononokot küldte ki.

— **Gyászmise.** Bibornok püspökünk elhunyt alkalmából a rokonság a megboldogult lelki üdvéért szent misét mondott, melyet Radányi Viktor dr., püspöki titkár végzett szerdán reggel a Károly-kápolnában.

— **Miniszeri biztos.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium báró Hornig Károly bibornok, veszprémi püspök halálával megüresedett veszprémi püspöki javadalomnak átvételére miniszeri biztos minőségben Gosztolny Aladár miniszeri osztálytanácsost és Darás Sándor szám-tisztet küldötte ki.

— **Engesztelő ájtatosságok lesznek** a székesegyházban a farsang három utolsó napján, f. hó 18., 19- és 20-án. Az ájtatosság mind a három napon d. u. 6 órakor kezdődik. Első nap szokás szerint szent beszéd is lesz, amelyet dr. Kis György theol. tanár mond.

— **A vármegye és város részvéte.** Veszprém vármegye és Veszprém város szintén kivette részét az egyházmegyei ért. gyászából. A vármegye egész tisztikara részvevett a temetésen dr. Véghely Kálmán alispán vezetésével. Részvétének pedig a káptalani helynökhöz küldött átiratában adott kifejezést. Megjelentek azonkívül a város képviselőiben dr. Komjádi László polgármester, a törvényeszköri dr. Juraszék János törvényszéki elnök, a tanfelügyelőségről dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő és Göndör Ferenc s. tanfelügyelő, a postahivatal részéről Wildenauer Kálmán főfelügyelő, ott láttuk továbbá Molterer János műszaki tanácsost, Lányi Sándor kir. ügyest, Mattuscheck Richard kereskedelmi és polgári iskolai igazgatót.

— **Muzeumok és könyvtárak főfelügyelője.** A királyi ő felsége Békefi R. mig zirci apátot a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjévé kinevezte. A királyi kegy ebbe a fontos kulturális pozícióba a magyar tudományos élet egyik kiválóságát emeli. Békefi Remig évtizedeken át folytatott tudományos munkásságával, nagyszabású tevékenységével minden tekintetben érdemessé tette magát arra, hogy a muzeumok és könyvtárak ügyében legfőbb intéző legyen, aki nagy energiájával, e kulturális intézmények fejlődését, felvirágzását fogja előmozdítani. A kormány ezzel a kinevezéssel nemcsak egy kiváló tudóst tisztelt meg, hanem hasznót szerzett, szolgálatot tett a magyar közművelődésnek is.

— **Hangverseny.** A veszprémi Színművészet-pártoló Egyesület a veszprémi 31. honvédegyalozred és a 7. tábori ágyuszred árvái javára folyó évi március hó 3-án hangversenyt rendez a fűtött színházban, melynek műsora a következő: 1. Beköszöntő. Férfikar. Előadja: a veszprémi dalegyesület. 2. Prolog. Verje meg az Isten, aki ezt okozta. Dal a fecskékről. Trézsi. Irta: Emőd Tamás. Előadja: Seefranz Villy. 3. Liszt: Liebestraum. Chopin: Concertetűde. Zongorázza: Seefranz Irén. 4. A sórtartó. Irta: Gábor Andor. Előadja: Seefranz Villy és Sziklay József. 5. Műdalok. Énekli: dr. Lantos Béláné. 6. Mozart: Szerenád-quartett. Játssza: Deutsch Emil, Szabó Sándor, dr. Balla Ignác és Hermann László. 7. Énekes táncjelenet: Sziklay József, a budapesti Népepera művésze. 8. Férfikar. Énekli a veszprémi dalegyesület. — **Helyi árak:** Erkélypáholy 20 K, nagypáholy 17 K, kispáholy 14 K, zsöllye I. sor 4 K, II—VI. sor és erkély I. sor 3 K, támlásszék VII—XI. sor és erkély második sor 2 K, földszinti állóhely 1 K 50 f., karzat 1 K. — Tekintettel a jótékony célra, felülfizetések közönséggel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előjegyezhetők vagy válthatók Fodor Ferenc könyvkereskedésében.

— **Adományok a hadiárvaik javára.** A Gyermekvédő Liga veszprémi vármegyei „hadiárva-ház” javára újabban ajándékozta: Hunkár Dénesné 100 kor., Lonkay Ármén 500 kor., Iklódy Szabó Jánosné 100 kor., Angol-osztrák bank 40 kor., Várpálotavidéki Takarékpénztár 20 kor., Schamsula Rezsóné 30 kor.

— **Alakuló közgyűlés.** Veszprém város képviselőtestülete folyó hó 14-én tartotta alakuló közgyűlését. A gyűlésen dr. Véghely Kálmán alispán elnökölt. Megnyitó beszédében emelkedett nézőpontról vizsgálta a képviselők kötelességeit, a városok jövőbeli fejlődésének alapfőnyezetét s arra a következtetésre jutott, hogy a helyes város politika a haszonhajtó közüzemek s intézmények városiasításában keresheti boldogulásának főtenyezőit. Kijelentette, hogy a választás rendben folyt le s a megválasztott képviselők igazoltattak. Az alispán tartalmas, szép beszédért dr. Komjádi László polgármester mondott köszönetet.

— **Jó szívek a szegényekért.** Egyik számunkban a Szt. Vince-egyesület közgyűlését ismertettük. Tudósítónk elismerő szavakkal méltatta a megbízott urasszonyok lelkiismeretességét, nemes szívűségét a szegények felkeresésében, megsegítésében. Az ilyen házról-házra látogató urinók megismerik a segélyre érdemes szegénységet s a jótékony egyesületek s emberbarátok adományait nem juttatják érdemtelenségnek. A városi tisztiorvosnak is elég alkalma van a szegénység feltárására. Nap-

nap után járhatja a nyomor tanyáit s a család megismerésével azt is megállja, hogy a szegénységet a dolgotalanság, vagy a leküzdhetetlen sújtó körülmények okozzák-e. Persze sok helyen az utóbbit tapasztalja s nem mulasztja el, hogy az ily szegény családokat jótékony urinók figyelmébe ajánlja. Több esetben hallottuk, hogy dr. Véghely Kálmán s Bibó Zsófia urhölgyek megszántak az ilyen elhagyott szegény családokat s fűő-anyagról s élelmiszerekről gondoskodtak javukra. Ezek a szegények áldjai, a szemlélők pedig elismeréssel kísérik jótékonyaságukat.

— **Küldöttség a polgármesternél.** A helybeli iparostűlet küldöttsége jelent meg e héten a polgármesternél. Arra kérte őt, hogy a város az iparostanonciskolával kapcsolatosan alkosson tanoncotthont. A kérelmet, a tanoncotthon fontosságát indokoló memorandummal támogatták. A polgármester maga is fontosnak, hasznosnak tartja ezt a szép tervet s éppen az ügy komolysága miatt tartja szükségesnek ennek alapos tanulmányozását. Meg is ígérte, hogy a kérdést a legjobb indulattal kezeli és tanulmányozza.

— **Halálözás.** Mayer Lajos pápai kath. tanító életének 41-ik, buzgó működésének 16-ik évében folyó hó 13-án hosszas szenvedés után elhunyt. A tanítótestület külön gyászjelentésben fejezte ki fájdalmas részvétét a java férfikorban volt kártárs és jó barát halála miatt. Nyugodjék békében!

— **Katonai fuvarozás.** A királyi parancsnak, mely országsszerte katonai fogatokat rendelt ki szén- és fafuvarozásra, Veszprém város is nagy hasznát látja. A parancsnokság eddig 15 fogatot bocsájtott a város rendelkezésére. A szállítás rendje, módzata most van szervezés alatt. Ugy halljuk, hogy a polgármester először a szegények fáját hoztatja haza a herendi erdőből. Itt vett egy részére több ezer korona értékű tűzfát. Egy-egy méter kapnak ebből az elesett hősök s a hadbavonultak szegény családjai, különösen a több gyermekkel megáldott családok. A megmaradt fát azok közt a szegények közt osztják ki, akik káptalani vagy püspöki tűzfőfő-egységben nem részesültek. A szegények faja után a kir. törvényszék tűzfőfő-egység fuvarozza. Sor kerülhet magánosokra is. A fuvar díja métermázsánként 90 fill. Azt hiusszák, a katonai segítség városunkban is enyhíteni fog a tűzfő hiányt s most legalább az erdei fát juttatja el hozzánk.

— **A vármegyei gazdasági intézőbizottság** folyó hó 19-én ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. A gazdasági szükségletek és az állatok takarmányozására a 26.552—1916. számú alispáni rekvirálási rendelet alapján meghagyott gabonakészlet mennyiségeknek, főleg a nagyobb gazdaságokban való újabb revízió alá vételének megbeszélése. 2. A tavaszi mezőgazdasági munkák biztosítása érdekében leendő hatósági intézkedések megbeszélése.

— **A veszprémi kir. tanfelügyelőség** megkereste az egyházi főhatóságokat, melyben felkérte őket, hogy adjanak hivatalának értesítést arról, hogy a három évfolyamos ismételő iskolák ebben a tanévben működtek-e és ha igen, hány tanulóval. Ugyanilyen felvilágosítást kért az ifjúsági egyesületek tevékenységéről is. A napokban a kir. tanfelügyelő az összes iskolákhoz körrirtat intézett, melyben a vezetők érdeklődését abban az irányban hívja fel, hogy a gyermekek szellemi kiművelése mellett kellő gondot fordítsanak a tanulók egészségügyének ápolására is.

— **Szánok a katonai fuvarhoz.** Polgármesterünk a kivételes törvények alapján gyakorolható jogánál fogva felszólított huszonegy veszprémi fogatúladonost, hogy e hó 16-án reggel egy-egy teherszánt állítsanak ki a vásártérre a katonai fogatok részére. A szánokat nyolc napra kérte a szegények fájának behordására. A felszólítottak közül azonban csak egy hallgatott a szép szóra s így a polgármester kénytelen lesz a szükséges szánokat karhatalommal előállítani. Valószínűnek tartjuk, hogy erre a radikális módra nem lesz szükség, mert a felszólított polgárok szívesen átengedik szánkójukat — lovak nélkül — a szegények fájának ingyen fuvarozására. Mert amit a város ingyen ad, azt a katonaság is ingyen szállítja.

— **Baleset.** Moltkovits Zeivój szerb internált a téglagyárban dolgozott. Munka közben szerencsétlenül esett, mely életebe került. E héten temették. A temetési szertartást Lórántffy Péter ev. lelkész végezte.

— **Molnárok gyűlése.** F. hó 11-én a veszprémi vármegyei molnárok Pápa érkeztetett tartották, melyen megalakították a vármegyei molnárok szövetségét. A szövetség megalakulása alkalmából üdvözölték gróf Tisza István miniszterelnököt, báró Károlyi Lajost a közlelmzési hivatal elnökét, az Országos Központi Hitelszövetkezetet és a Haditermék r.-társaságot. A szövetkezés célja, hogy tömörítse a molnárokat gazdasági érdekeik védelmére. Ezen az összejövetelen megválasztották a tisztikart is. Elnök lett Pozsgay Miklós veszprémi, titkár Bolla Lajos kádártai molnár. Az elnök megválasztásában városunk oly érdemes polgárát érte kitüntetés, aki ebben a szakmában hosszú életén át nemcsak ernyedetlen buzgalma, hanem elméleti tudással nagy gyakorlati tevékenységet is fejtett ki.

— **A cukorkvóta.** A tisztviselők egyesülete kérvényt nyújtott be a polgármesterhez a cukorkvóta felemelése ügyében. A tisztviselők azt kéri, hogy a fejenként s havonként 70 dkgm-ban megállapított illetményt 1 kgra emelje föl minden olyan család részére, amelyek azelőtt is nagyobb cukorfogyasztáshoz voltak szokva. A polgármester a kérvényt áttette a vármegye alispánjához. Bizunk benne, hogy az elintézés kedvező lesz.

— **Sértéshusárak Veszprémben.** Dr. Véghely Kálmán alispán további rendelkezésig az egész vármegye területére megállapította a sertéshus és sertéstermékek maximális árát. Ezuttal a városunkra vonatkozó kiskereskedelmi forgalomban kötelező árakat közöljük. I. r. sertéshus 7-60 K, II. r. 7 K, füstölt hus 10 K, friss szalonna bőrel 8 K, bőr nélküli 8-20 K, füstölt szalonna 11 K, olvasztott disznósőr 9-30 K, hár 9 K, főzött sonka 12-50 K, füstölt kolbász 9 K, disznósajt 6-50 K, töpörtyű 6 K, egy sertés vese-velője 2 K. Egész vagy fél jó és nehéz sertés adás-vételénél a legmagasabb ár 7-30 K, könnyebb sertésnél 6-20 K.

— **A temetkezési egylet közgyűlése.** A Veszprém városi Temetkezési Egylet az 1917. évi rendes közgyűlését f. évi február 25-én d. u. 1/2 3 órakor tartja meg, hivatalos helyiségében. (Veszprémi Hitelszövetkezet házába) melyre az egyesületnek tagjait meghívja az Elnökség.

— **Cipő talpaitat a város.** Ezt a kellemes hírt adják szajról-szajra az emberek Szombathelyen. A városi tanács a közlelmzési hivatalos kényszeralkotásain kívül már is több népjóléti intézményt alkotott, amelyeket nem kormányrendeletek parancsoltak, hanem melyre látó gondoskodás, a nehéz problémák ötletes megoldása hivatkozható. A városi konyha mellé oda kerül egy másik közhasznú alkotás: a hatósági talpalo műhely. A polgármesternek sok utánjárással sikerült a műhely részére annyi bőrányagot biztosítani, hogy a legelőbb szükség ellátására elég. Helyes szociális érzékre vall, hogy ezt az anyagot a legszegényebb néposztály szükségletére fordítja. A műhely legközelebb megkezdte működését. Benne szombathelyi iparosok nyerne alkalmazást. Az eddigi számítások szerint egy cipő talpaltat 8 koronán belül, egy pár új cipőt 42 koronán belül sikerül a közönségnek rendelkezésére bocsájtani. A műhely csak teljes szegények, hadiárva, hadbavonultak családjai és rokkantak részére, a tisztviselők közül pedig azok részére végez javítást s elkészítést, akiknek jövedelme a IX. fizetési osztályt meg nem haladja. A sorrendben mindig a szegényebb lesz az első. Majd csak az eredmény fogja igazolni, hogy a városi tanács mekkora áldást fakasztott ezzel az okos, szociális intézkedésével. Szombathely nincs messze, majd csak elér hozzánk a jó eredmények híre is.

— **Rézáliciosztás.** Báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz és a gazdasági egyesületekhez a f. évi peronoszpóra elleni védekezés céljából a szőlősgazdák rendelkezésére bocsátandó rézáliciosztás tárgyában. E rendelet szerint előreláthatólag kataszteri holdanként 15 kgr. rézáliciot lesz módjában a miniszternek a szőlősgazdáknak juttatni. A rézáliciosztással a miniszter a törvényhatóságokat bízta meg azzal a szigorú utasítással, hogy az idej kiosztást — az előző években foganatosított rézáliciosztás alkalmával szerzett tapasztalatok s az esetleg felmerült panaszok figyelembevételével — teljesen pártatlanul és igazságosan akként hajtsák végre, hogy senkinek se lehessen oka jogos panaszra s hogy a rézáliciot minden szőlőbirtokos, mivelés alatt álló szőlőterületének arányában, teljesen azonos kritérium szerint részesüljön. Egyszerűsített intézkedett a miniszter, hogy a már készen lévő rézálic

a törvényhatóságoknak már most elszállítassék. Ebből most egy kat. holdra körülbelül 5 és 1/2 kg. jut. A többi rézáliciot, melyet készen lesz fokozatosan fogják a törvényhatóságok megkapni. A rézálic ára ma még nem állapítható meg pontosan, azonban nem lesz több kgr.-kint 4 kor.-nál. Ezenfelül a törvényhatóság, vagy amennyiben ez a kiosztással a gazdasági egyesület bízna meg, ez utóbbi, a kiosztással felmerülő összes költségek fedezésére kilogrammonként legfeljebb husz fillér jutaleköt szedhet a szőlősgazdától, úgy hogy a szőlősgazdáknak legfeljebb 4 K 20 fillért kell a rézálicért fizetniük s tölük ennél többet követelni semmi esetre sem szabad. Ezt az összeget is legfeljebb a kataszteri holdanként kilátásba helyezett 15 kgr. rézálic után van jogosítva a törvényhatóság, illetőleg a gazdasági egyesület előre beszédni a szőlősgazdától. Vármegyénkben azok kaphatnak rézálicot, akiknek itt van szőlőterületük. A tulajdonosok szőlőterületüket s gálcszükségletüket a községi előjáróknál, ezek pedig a vármegyei gazdasági egyesületnél mielőbb jelentsek be. Vármegyénk részére kiutalt mennyiség egyelőre 320 métermázsra. A többitől a miniszter később fog intézkedni.

— **A vármegyei petróleum.** A Vacuum Oil Companie társaság almásfüzűi telepéről a vármegye számára megállapított 640 mm. december havi kőolaj-kontingenst már egész teljességében szállították. A január havi kőolaj-kontingens ugyancsak 640 mm.-ban lett megállapítva. Ebből eddig 481 mm. 68 hl. még nem lett szállítva. A le nem szállított mennyiségről dr. Véghely Kálmán alispán legutóbbi kelt rendeletében a következőképp intézkedett: Reiningger Dezső veszprémi kereskedőnek kiutalt 110 mm.-t, ebből fedezik a város és a járás kőolajszükségletét. Víz Ferenc pápai kereskedő kapott 60 mm.-t, amelyből a pápai járást látják el. Kohlin Adolf devescéri kereskedőnek 120 mm.-t rendelt az alispán, melyből tartozik ellátni a devescéri járás lakosságát. Scherer János zirci keresk. 100 mm. reáeső részéből a zirci járásról gondoskodik. Neumann A. és társa cég 91-68 mm.-val az enyingi járásról gondoskodik. Az egyes járáskok számára kiutalt mennyiségeknek a községek közt való felosztásáról a főszolgabírók gondoskodnak. A kiutaltas mindig a petróleum-jegyek bemutatása ellenében történik. Az alispán felhívta egyúttal a társaságot, hogy a petróleum leszállításáról mielőbb gondoskodják. Jelezte egyúttal azt is, hogy amennyiben a szállítást a tartályok hiánya okozná, ezt neki 4 napon belül jelentse be, s abban az esetben a szükséges tartálykocsik rendelkezése tárgyában a kereskedelemügyi miniszternél készségesen közbenjár.

— **A királyi arcképe.** A kultuszminiszter értesítette a kir. tanfelügyelőket, hogy a m. kir. kormány elkészítette a királyi arcképet, amiről annak idején az összes iskolákat értesíti. A kormánynak erre az intézkedésére annál is inkább felhívjuk a figyelmet, mert egy cseh cég már is rendelkezésre hívja fel a magyar lakosság figyelmét. Ettől óvjuk a közönséget, mert Magyarországon a magyar köznöknak megfelelő királyarcképeket fognak kibocsátani.

— **Tanulók a mezőgazdasági munkálatokban.** A vallás- és oktatásügyi miniszter ismételtén adott ki olyan érköztöltő rendeletet, hogy a mezőgazdasági termelés biztosításában a tanulóifjúság is kivethesse a részét, természetesen az erejéhez mért módon s annélkül, hogy tanumányaiban hátráltatva lenne. Kíváncsnak jelezte a miniszter, hogy ott, ahol erre a helyi viszonyok alkalmasak, igyekezzenek testileg fejlettebb tanulókból a konyhakerti termelés céljára termelőcsoportot szervezni.

— **A rekvirálás.** Veszprém vármegyében a múlt szombatig 73037 métermázsra és 38 kiló a rekvirált gabona mennyisége.

— **Községi takarékpénztár.** A városok közterhei egyre szaporodnak. Szükséges volna, hogy a terhek fedezetére az agyon nyomorgatott községi pótdóolapokon kívül más gazdasági források is segítenék a teherviselést. Ilyen segítő intézménynek mondják régóta a községi (városi) takarékpénztárakat. Ha jól emlékszünk, nálunk is megpendítették a gondolatát. Hogy az illetők jól láttak, bizonyítja Nagykőrös példája. Régóta fennálló községi takarékpénztára az elmúlt évben 92 ezer koronát jövedelmezett, amelyből a levonások után 77 ezer kor. maradt a városnak. A városok terhei a háború után előreláthatóan emelkednek. A polgárság a bármily kedvezően megújuló gazdasági fellendülés viszonyai között sem bírja meg

a várható teherviselést. Gondoskodniuk kell tehát a városoknak jövedelmet hajtó közintézményekről, hogy a polgárok terhein könnyítsenek. Egész bizonyosnak tetszik, hogy ebben a gondoskodásban, a jövedendő városi gazdasági politikában a városi takarékpénztárakra nagy jövő vár.

— **Nem adtak rekviráló jogot.** Pápa város az országos közlelmzési hivataltól engedélyt kért, hogy a város hus- és zsirszükségletének fedezésére 500 sertést rekvirálhasson. A közlelmzési hivatal Papa kérését elutasította.

— **Hirdetmény.** Közhírre teszem, hogy m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 11037. sz. rendeletével megengedte, hogy a tüzelőanyagok árusítása és házhoz szállítása, valamint az ezzel szorososan összefüggő irodai munkák a február és március hóra eső vasárnapokon egész napon át végezhetők. Rendőrkapitány.

— **A jövő téli szén biztosítása.** A mindenfelé mutatkozó szénhiány arra biztatja a városokat, hogy a jövő téli szénellátásról eleve gondoskodjanak. Ennek alapja természetesen a tényleges szükséglet megállapítása. Ezt pedig a legtapasztaltabb kereskedő sem tudja a gyakorlat után megállapítani. A szomszédos városokban maguk a szénkereskedők hívják fel a hatóságot, hogy a szén szükségletéről rendes összeírás alapján győződjék meg s ezt a szükségletet már most kösse le az orsz. szénelosztóbizottságnál. Így azután kiki jó előre megkaphatja szén szükségletét, a kis fogyasztók részére pedig megfelelő tartalékot lehet beszerezni.

— **A postai csomagforgalom korlátozása.** A postahivatalok f. hó 13-ától kezdve további intézkedésig szállítási nehézségek miatt csak katonai küldeményt, hadfelszerelési tárgyat, egészségügyi anyagot, posta-, táviró- és telefon-üzemi anyagot, állami hatóságok által feladott portmentes csomagot, továbbá élelmezési és pénzt tartalmazó küldeményt, vidéken még élelmiszer is vehetnek fel, de az utóbbi kézirabaktól feladni nem lehet. Más tartalmu csomagot a vidéki postahivatalok csak Budapest érintése nélkül és minden postahivatalra külön-külön megszabott forgalmi körben válthatnak egymással. E korlátozás az Ausztriával és Boszniával való forgalomra is vonatkozik, de a többi külföldet nem érinti. Változatlanul marad a hadifoglyokkal való s a tábori postához irányuló csomagforgalom. A postahivataloknak egymás közt való forgalmában csak a pécsi és zágrabi postagigazgatóság kénytelen 13., 14- és 15-én a csomagfelvételt nagyobb mérvben korlátozni.

— **A tejárák országos maximálása.** Az Országos Közlelmzési Hivatal elnöke a vármegye alispánjához leiratot küldött, melyben tudatja, hogy a tejárákat országosan maximálni akarja. Az alispánokat felhívja, hogy február 15-ig okvetlenül tegyék meg észrevételeiket a maximálási tervre vonatkozólag. Tervezte szerint a tejárák a következők lennének: 1. A teljes tej ára a községekben vagy a termelőnél átvéve: nagyban literenként 50 fillér, kicsinyben literenként 54 fillér. 2. Rendezt tanácsú városokban átvéve: a) a termelő és a kereskedő közötti viszonylatban literenként 52 fillér; b) a kereskedő és a fogyasztó közötti viszonylatban literenként 58 fillért 3. Törvényhatósági városokban átvéve: a) a termelő és a kereskedő közötti viszonylatban literenként 56 fillér; b) a kereskedő és a fogyasztó közötti viszonylatban literenként 62 fillér, palacktej 70 fillér.

— **Be kell szállítani a rekvirált élelmiciket!** Veszprémben is rekviráltak élelmiciket. A polgármester ezen az uton is figyelmezteti a termelőket s fogyasztókat, hogy a náluk rekvirált felesleges gabonát, lisztet s egyéb élelmiciket mielőbb szállítsák be a városi raktárba.

— **Az ipari cikkek maximálása.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az ipari cikkek maximálása tárgyában feliratot küldött a képviselőházhoz. Ebben elmondja, hogy a nyersolaj, csizma, cipő valóságos uzsoráraakron kapható. E tárgyban hiába fordult a kormányhoz. Eppen azért a mezőgazdasági üzem viteléhez szükséges cikkek névze országos árszabályozás elrendelését kéri a képviselőháztól.

— **Új ércpénzt kapunk.** Legközelebb teljesen új arany és ezüstpénzek kerülnek forgalomba. Úgy hírlk, hogy nagyobb mennyiségű ezüst egy- és kétkoronást vernek a királyi melékével, sőt egy egészen új pénznem is napvilágot fog látni, a félkoronás (50 fillér) ezüstpénz. Kisebb mennyiségben arany 10, 20 és 100 koronások is kerülnek ki a pénzverdekből.

— **Mária Szűz Anyánk.** Gyönyörű, érzéletes és hazafias Mária-énekek, melyeknek áhitatot keltő dallama e hosszú háború megpróbáltatásaiban és dicsőségében oly sokszor felzúgott „Magyarország Nagyszonyához.” A kath. egyházi énekek és hazafias Mária-énekek szerzője *Hegedűs A.* Elek róm. kath. kántor (Zalahaláp).

Könyvelő vagy könyvelőné felvétetik Oblatt Rudolf-cégnél.

— **Wejner Gyula fogászati műtermébe egy jó házból való flu fogtechnikus gyakornoknak felvétetik.**

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekőbb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Veszprémvármegyei gazdák gyűlése.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület február hó 9-én *Hunkár* Dénes főispán elnökle alatt választmányi ülést tartott. Elnöklő főispán a napirend előtt bejelentette báró *Hornig* Károly bíbornok megyéspüspök hírtelen halálát, mit részvétellel vett tudomásul a választmány és elhatározta, hogy az elhunyt emlékét jegyzőkönyvben örökíti meg.

Megragadta az egyesület az alkalmat, hogy ezen választmányi gyűlésen megemlékezzen *Rubinek* Gyuláról, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójáról, kit melegen ünnepeltek a veszprémi gazdák magas királyi kitüntetés alkalmából. *Hunkár* Dénes főispán méltatta *Rubinek* Gyula érdemeit, ki nemcsak az Országos Gazdasági Egyesületnek volt lelkes munkása, hanem pártfogója, gyámoltója a vármegyei gazdasági egyesületeknek is, de különösen sokat köszönhet az ő támogatásának a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület.

Az elnöklő főispán után *Reé* Jenő szólt fel és indítványozta, hogy az egyesült gazdák *Rubinek* Gyulát válasszák meg a mai ülésen a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület örökös disztagjává. A választmány lelkesedéssel fogadta el *Reé* Jenő indítványát és *Rubinek* Gyulát igaz szeretetének, bizalmának és ragaszkodásának biztosítékul disztagjává választotta meg a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesületnek.

Óvdi Ferenc dr. országgyűlési képviselő felmenti, hogy a „Pesti Hírlap” február 6-iki számában a „Közigazgatás” rovata alatt egy közlemény jelent meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legutóbb tartott értekezletéről. E közlemény szerint a veszprémmegyei gazdák egy értekezletén kijelentették, hogy nincsenek megelégedve az Országos Magyar Gazdasági Egyesület működésével és ennek folyományaként 54 előkelő gazda elhatározta, hogy kilépnek az Omge tagjai sorából és felszólítják ismerőseiket, hogy ugyanazt tegyék. Felvilágosítást kér az elnökségtől a „Pesti Hírlap” közleményére vonatkozólag. Ügyvezető igazgató bejelenti, hogy az egyesület elnöksége már átiratban értesítette az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy Veszprémben semmiféle olyan értekezlet nem volt, amely az Omge működése ellen irányulna és a „Pesti Hírlap”-ban felhozott okokból egyetlen veszprémmegyei gazda sem lépett ki az Omge-ből. A választmány tudomásul vette az igazgató jelentését és bizalmat szavazott az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, különösen a háború alatt kifejtett lelkes és hazafias működéséért.

A jövedelmi- és vagyonadó kivetésénél alapul szolgáló vármegyei földhasznabérek kimutatásainak felülbizálásra a választmány egy bizottságot küldött ki. Veszprém vármegye területére a vármegyei gazdasági egyesület részéről a vagyonadóról szóló törvény alapján az értékmeghatározó bizottság tagjai sorába *Schreiner* János káptalani jószágfelügyelőt és *Kajdacs* Endre gazdasági egyesületi igazgatót küldte ki a választmány.

Elnöki sajnálattal jelenti be, hogy *György* Lóránd dr., miniszteri tanácsos február hó 23. és 24-ére tervezett jótékonycélú előadása elmarad, mert a kiváló író és előadónak az „Anyaföld” című művéhez összehajlított fénykép- és mozgóképek jelenleg Konstantinápolyban vannak és onnét

rövid időn belül vissza nem szerezhetők. Megelégedéssel veszi tudomásul a választmány *György* Lóránd azon értesítését, melyben közli, hogy ha darabjának összes képei visszaérkeznek Törökországból, meg fogja tartani Veszprémben a hadiárkv és özvegyek részére rendezendő jótékonycélú előadását.

Kajdacs Endre igazgató közli a választmánnyal, hogy a vármegyében összesen 9 szeszfőző központ alakult és pedig 5 szövetkezeti, 2 községi alapon, 2-öt pedig magánvállalkozó létesített. Bejelenti a földm. kormányhoz azon értesítést, melyben közli, hogy az idén is az állam gondoskodik a szőlősgazdák rezgálószerűkeletről és remélhetőleg kat. holdanként 15 kg.-ra számíthatnak a gazdák. Ára előre láthatólag nem lesz több kg.-ként 4 koronánál. A törvényhatóság az idén is a vármegyei Gazdasági Egyesületet bízta meg a gális szeszösszával.

A földművelésügyi kormány értesíti az egyesületet, hogy a feltérjesztésben kért tavaszi vetőmagvakat kiutalni nem tudja, csakis 150 q tengerit és 25 q kölest bocsátja a gazdák rendelkezésére. Sajnálattal veszi tudomásul a választmány a kormányhoz ezen értesítését és elhatározta, hogy a tavaszi alál szánt földek bevetésére a hiányzó árpa és zab helyett köles, fajtengeri és burgonya vetőmagot kér a veszprémvármegyei gazdák számára.

Jelentette az igazgató, hogy a cukorrépa és cikória termelésének felkarolása érdekében akciót indított az egyesület, a gazdákak körirattal hívta fel a cukorrépa és cikória termelésére. A gazdaszövetség február hó 21-én tartandó rendkívüli közgyűlésén képviselteti magát a Veszprém vármegyei gazdasági egyesület.

A gazdák hadsegélyző országos bizottságának megalakulását örömmel üdvözi a választmány és elhatározta, hogy a bizottság működését támogatni fogja. Megelégedéssel veszi tudomásul a választmány az igazgató jelentését, hogy 1917. január hó 1-je óta 180 új tag lépett be a veszprémvármegyei gazdasági egyesületbe.

A háború krónikája.

Február 4. Magyarország keleti határán Békánál biztosító csapataink visszaverték orosz csapatok előretörését. — Egy olasz repülő bombákat dobott Nabresinára, anélkül, hogy kárt okozott volna.

Február 5. A keleti- és az olasz harctéren a helyzet változatlan. — Az Ancretől északra az angolok pergőül után éjfélok megtámadták a németek állásait. *Beaucourt*ól északra támadásaik meghiusultak. Egyik osztaguknak azonban sikerült a legelőli lévő német árkokba behatolni.

Február 6. Ellenséges osztagokat, amelyek Brzezanytól délnyugatra levő állásaik ellen előretámadtak, tüzeléssel elűztük. — Tegnap a 30. tábori vadász-zászlóalj egyik osztaga behatolt a Plöcken-szorostól nyugatra levő ellenséges állásba és 1 tisztet, 28 főnyi legénységet elfogott, 1 géppuskát, 1 aknavetőt és több puskát zsákmányolt. Az ellenség elfoglalt védelmi műveinek elpusztítása után vadászaink visszatértek saját állásaikba. — Az Ancre északi partjától a Sommeig erős tüzérségi tűz mellett néhány szakaszon gyalogsági harcok is folytak. A *Beaucourt*ól keletre fekvő árkok legnagyobb részét ellentámadással a németek visszeszerezték az angoloktól. Ez alkalommal kerekén 100 fogoly maradt a németek kezén.

Február 7. Kirlibabától északkeletre a 26-ik tábori vadász-zászlóaljunk osztagai behatoltak az ellenség főállásába, 20 orosz leterítették és betemették az ellenséges árkokat. — Olasz és délkeleti harctéren a helyzet változatlan. — Nyugati harctéren a ködös, fagyos időjárás következtében csekély volt a tüzérségi és repülőtevékenység. Csak az Ancre és a Somme között volt a tüzérharc átmenetileg erős.

Február 8. A román arcvonalon helyenként élénkebb ágyútűz volt. Kirlibabától északkeletre visszaverték két ellenséges század előretörését. A *Berezina* mentén sikeres előtérí vállalkozásból két orosz tisztet, 50 főnyi legénységet és 9 aknavetőt szállítottunk be. — *Seenheim*ől délnyugatra egy francia század délelőlti erős tüzelés után támadott. A németek visszaverték. Több fogoly maradt a kezünkön.

Február 10. A keleti harctéren tüzérségi tevékenység és ránk nézve kedvező járőrválkozások voltak. — Az olasz és a délkeleti harctéren nem volt fontos esemény. — A nyugati harctéren köl-

csönös tüzérségi tüzelés és kisebb vállalkozások voltak.

Február 11. Stanislaulól északnyugatra csapataink vállalkozása teljes sikerrel járt. Az oroszok árkaiba benyomult osztagok 17 fogolyt ejtettek és 3 géppengyvert zsákmányoltak. — A görci grófságban csapataink éjeli vállalkozásaikkal elfoglaltak több ellenséges árkot, sulyos, véres veszteségeket okoztak az olaszoknak, 15 tisztet és 650 főnyi legénységet elfogtak, 10 géppengyvert, 2 aknavetőt és sok egyéb hadianyagot zsákmányoltak.

Február 12. Oknától délnyugatra Békánál és Zlocovtól délkeletre visszavertünk ellenséges portyázó különítményeket. A *Stochod* alsó folyásánál egyik rohamcsapatunk az oroszok állásából számos fogollyal tért vissza. — A görci grófságban több helyen harc folyt azokért az árkokért, amelyeket csapataink elfoglaltak. Az ellenség ellentámadásai meghiusultak. További 370 fogoly maradt a kezünkön. — Lileltől nyugatra, a *Labassée*-csatorna és *Scarre* két oldalán, valamint a *Somme* vidékének északi részében és a *Maas* balpartján élénk tüzérségi harc volt.

Február 13. A *Putna*-völgyben az oroszok kézigránát-támadása meghiusult. Járőröknek és rohamosztagoknak *Halicstól* délre és *Woronyintól* északnyugatra két tisztet és 40 főnyi legénységet fogtak el és szállítottak be, továbbá egy géppuskát zsákmányoltak. — A *Karszt*-fensík déli szakaszán és a *Wippach*-völgyben az ágyuharc időnként igen élénk volt. — *Armentierestől* keletre és a *Labassée*-csatornától délre élénk tüzzel előkészített angol támadások meghiusultak.

Február 14. A valeputnai uttól délre csapataink rohammal elfoglaltak egy nagyon megerősített orosz támaszpontot. Ez alkalommal három tisztet és 168 főnyi elfogott legénységet szállítottak be és három géppuskát zsákmányoltak. — A *Wippach*-völgyben az élénk ágyuharc tegnap is tartott. A *Tonale*-szorosnál csapataink rajtaütöttek egy ellenséges támaszponton és 23 olaszt elfogtak. — Február 12-én délután tengerészeti repülőgépeink egy csoportja sikeres felderítő repülést hajtott végre *Valona*, *Santi Kvaranta* és *Korfu* felett. Egy másik repülőcsoportunk február 12-én a kora reggeli órákban támadást intézett *Brindisiben* katonai műtárgyakra. Valamennyi repülőgépünk sértetlenül tért vissza. — A *Somme* területén a tüzérségi harc este kiújult és éjjel váltakozó hevességgel különösen élénk volt.

Február 15. A valeputnai uton csapataink rohammal elfoglaltak egy orosz állást, 23 tisztet és 1200 főnyi legénységet fogtunk el, 12 géppuskát, hat aknavetőt és három ágyút zsákmányoltunk. — Olasz és délkeleti harctér változatlan. — Az Ancre északi partján az ellenség igen heves tüzérségi előkészítés után és tetemes gyalogsági erők harcbevételével folytatta támadásait.

BUTOR

zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Elsőrendű minőségű

balatoni nád eladó.

:: Tudakozódni lehet ::

URAY KÁLMÁNNÁL

Balatonkenesén.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. február 2-től 1917. február 14-ig. —

Születés.

Bauer Károly motorszerelő és Gyári Eszter fia Róbert Károly ref. — Szarka Lajos máv. kisegítő mozdonyfűtő és Sárzó Erzsébet fia György r. kath. — Schumacher Terézia házicseléd fia József r. kath. — Zsándár János ácscséd és Harák Márin fia Károly r. kath. — Winkler Viktor máv. állomás felvigyázó és Ordeán Otília leánya Mária Erzsébet gör. kel. — Vidak Ernő máv. mozdonyvezető és Heizer Mária fia Ernő r. kath. — Molnár Zsófia házicseléd leánya Mária ref. — Pataki János szabóiparos és Pozsgay Mária fia László Miklós r. kath. — Dr. Lenkei Dezső kir. járásbíró és Schandl Margit ikergyermekei Károly Antal fia r. kath. és halvaszületett fia. — Fejtinger Margit varrónő leánya Margit Erzsébet r. kath.

Halálozás.

Kolonics Ferenc István r. kath. 1 hónapos. — Csomai János fuvaros r. kath. 51 éves. — Kovács Kálmán lakatossegéd ág. h. ev. 32 éves. — Szűcs Ferenc kőművestanonc r. kath. 13 éves. — Horváth József r. kath. 1 hónapos. — Bárány Horváth Károly bibornok, veszprémi megyéspüspök r. kath. 76 éves. — Török Lajosné Szalai Eszter csizmadiaiparos neje ref. 66 éves. — István Lajos r. kath. 12 napos. — Orsolya Károlyné Nagy Katalin népzéneznő neje r. kath. 69 éves. — Nyári Ilona r. kath. 6 éves. — Kertai Sándor vendégfogó ref. 72 éves. — Özv. Heninger Józsefné Hopfmann Borbála napzámosnő r. kath. 83 éves. — Özv. Borski Jánosné Szék Terézia napzámosnő r. kath. 85 éves. — Milojkovits Zsiva pékmester (internált) g. kel. 37 éves. — Tóth Erzsébet r. kath. 21 hónapos. — Schifferdecker Antal r. kath. 3 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Koronázási ének. Ma már nem időszertű. Nem közzölhetjük.

Meghívó.

A Veszprémi Szikvizgyár R.-Társ.

XXIII. évi rendes közgyűlését

1917. évi március hó 11-én d. e. 10 óra-kor tartja meg saját helyiségében,

melyre az igen tisztelt részvényeseket az igazgatóság ezennel meghívja azzal, hogy az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentések, az évi mérleg, nyereség- és veszteség-számla, leltár, jövő évi költségeloirányzat a Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság hivatalos helyiségében, a gyárban, a közgyűlést megelőzőleg 14 naptól fogva minden érdekelt által megtekinthetők naponként d. e. 9—12, d. u. 2—5 óráig.

A közgyűlés tárgyai:

1. Jegyzőkönyvvezető és jegyzőkönyv hitelesítő közlése.
2. Igazgatósági évi jelentés és javaslatok, valamint a felügyelőbizottság jelentésének tárgyalása.
3. A számadások megvizsgálása, az évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozás, az igazgatóság és felügyelőbizottságnak a felelősség alól való felmentvény megadása s az igazgatóság, felügyelőbizottság fizetésének bejelentése.
4. Az évi költségeloirányzat megállapítása.
5. A tartalékalap további gyarapítása iránt való határozat.
6. Esetleges indítványok tárgyalása.

Veszprém, 1917. február 10-én.

Az igazgatóság.

A Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság zárszámadása

1916. évi december hó 31-én.

Vagyon.

Mérlegszámla.

Teher.

	K	f	K	f		K	f
Készpénzkészlet pénztárban	767	76			Részvénytőke	30000	—
Takarékpénztárnál elhelyezve	13243	81	14011	57	Tartalékalap	7117	62
Gépek és felszerelések.					Jelzálogtartozás	21818	72
Gépek	1055	60			Igazgatósági és felügyelőbizottsági fizetés	2820	—
Nickelvezési felszerelés	227	70			Hitelezők	1089	59
Úvegek és felszerelések	10533	40			Fel nem vett osztalék	213	50
Iroda	196	20			Előre felvett lakbér	170	—
Fuvarozási eszközök	482	—	12514	90	Rendelkezésre álló nyereség mint egyenleg	7163	54
Fogat	—	—	1500	—			
Készletek.							
Takarmány	600	—					
Szénsav	264	—					
Ásványvíz	20	—					
Benzin	497	50	1381	50			
Ingatlan	—	—	34200	—			
Értékpapír	—	—	6785	—			
			70392	97			70392 97

Veszteség.

Veszteség- és nyereségszámla.

Nyereség.

	K	f	K	f		K	f
Adó.					Szikviz	34815	70
Fogyasztási	2169	97			Házbérfelvédelem	2130	—
Állami	2033	59	4203	56	Tűzelő	829	57
Fizetések			9533	15	Adómentes hadikölcsön kamat	290	—
Különböző kiadások.							
Tűzbiztosítás	84	18					
Munkásbiztosítónak fizetett jár.	329	32					
Különböző kisebb kiadások	1062	33	1475	83			
Kamat	—	—	1129	53			
Gyártási költség	—	—	8444	66			
Leírások.							
Ház, gépek	1838	46					
Fogat	1255	36	3093	82			
Lótartásra felhasznált takarmány	—	—	3021	18			
Egyenleg.							
Adómentes értékpapír kamatok	290	—					
Házbérfelvédelem	2130	—					
Évi nyeresemény	4743	54	7163	54			
			38065	27			38065 27

Veszprém, 1916. évi december hó 31-én.

Dr. Kőszeghy József,

ig. tag.

Perényi Antal,

ig. tag.

Jákó Pongrácz,

ig. tag.

Kelemen Imre,

ig. elnök.

Dr. Réthy Ede,

ig. tag (hadban van).

Harangi György,

ig. tag.

Pollitzer Miksa,

ig. alelnök.

Gubicza Lajos,

ig. tag.

Schönfeld Mór,

ig. tag.

Dr. Csolnoky Ferenc,

ig. tag.

Dr. Rainprecht Antal,

ig. tag (hadban van).

Zuschmann János,

ig. tag (hadban van).

Jelen mérleget, nyereség- és veszteségszámlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk. — Veszprém, 1916. évi december hó 31-én.

Rigó István,

felügy. biz. tag.

Tauszig Miksa,

felügy. biz. elnök.

Ifjúsits János,

felügy. biz. tag.

Igazgatósági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés! A Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság Igazgatósága jelenti, hogy a lemult üzleti évben gyárüzeme a rendes mederben, hullámzás és esés nélkül folydogált, úgy hogy az ez évi üzleti eredmény kedvezőnek mondható. Ugy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság, valamint a tisztviselők és gyári alkalmazottak is kifogástalanul teljesítették kötelességüket. Az áldatlan háboru nyomása ez évben is érezhető volt az üzleti működésben. A mérhetlen drágaság az alkalmazottakat nehéz gondokkal szorongatta, de az igazgatóság iparkodott ezeket aggodalmaikban lehetőleg segíteni.

Az évi mérleg, a nyereség- és veszteségszámla, a szikviz leltárát az igazgatóság a részvényesek részvénytőke-értéke biztosítva van s ezek után eső évi hozadék a múlt évihez képest némi emelkedést mutat. Az évi üzleti tisztá nyereség 7163 K 54 f, melynek miként leendő felosztására nézve a következő javaslatot teszi az igazgatóság:

Osztatékul adassék a részvényeseknek részvényenkint . . . á 6 K = 3600 — K
Tartalékalapra fordítassék . . . 1882 38 —
Jótékony célra adassék . . . 180 —
A tisztviselők és alkalmazottak drágasági pótlékára és a könyvelésért adassék 490 —
Átvitel az 1917. évi nyereséghez . . . 1011 16 —

Összesen: 7163 54 K

Kéri az igazgatóság a Közgyűlést, hogy az előterjesztett mérleget, nyereség- és veszteségszámlát, a jövő évi költségeloirányzatot elfogadni s a felmentvényt megadni méltóztassék, valamint jóváhagyó tudomásul venni, hogy az igazgatóság és felügyelőbizottság az évi fizetése 2820 K-ban állapítottassék meg. — Veszprém, 1917. évi február hó 16-án.

Kelemen Imre, ig. elnök. Pollitzer Miksa, ig. alelnök. Perényi Antal, dr. Rainprecht Antal (hadban van), dr. Réthy Ede (hadban van), dr. Kőszeghy József, dr. Csolnoky Ferenc, Gubicza Lajos, Zuschmann János (hadban van), Jákó Pongrácz, Schönfeld Mór, Harangi György, igazgatósági tagok.

Felügyelőbizottsági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés! A Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság alulírott felügyelőbizottsági tagjai jelentjük, hogy az 1916. üzleti évben is törvényszerű kötelességeinknek megfelelőleg mindenben kellő szigorral és pontossággal jártunk el. Tanúsítjuk, hogy a könyvek, valamint a számadások vezetése kifogástalan volt, a megíró vagyon leltározása pontosan, a való értéknek megfelelőleg ejtett meg, a számadások a valósághoz hűven állítottak össze, melyeket átvizsgáltunk, a könyvekkel és számlákkal mindenben egyezően találva aláírtunk. Kérjük a Közgyűlést, hogy a felmentvényt részünkre is megadni méltóztassék. — Veszprém, 1916. febr. 16.

Rigó István, felügy. biz. tag.

Tauszig Miksa, felügy. biz. elnök.

Ifjúsits János, felügy. biz. tag.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

SULY LÁSZLÓ

biztosítási és bankirodája
VESZPRÉM, Szabadi-utca 3.

Elfogad

az Első Magyar Általános
Biztosító Társaság főképviselő-
tében élet-, baleset-, járadék-, tűz-,
jég- és szavatossági biztosításokat.
Takarékpénztári-, gyáripari- és
egyéb részvénytársasági, valamint
vállalati részvényeket, értékek- és
állampapirokat saját számlára
vásárol és forgalmi áron elad.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatárú-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgőny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesárúk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal eljárnak intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányosárban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, feliratok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és ca-
ketési tudósítások, számlák, címkék,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és lakók részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füze vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonala- cimos viz-gala-
pok, tet zésszerinti mennyi egyben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, egyaránt fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61